Gazze Saldırılarının Gerisinde Kalan Kudüs'ün Yeniden Bölünmesi Girişimi

İsrail-Filistin sorunun kendisinden de kadim olan kutsal Kudüs topraklarının bölünmesi meselesi tarihin getirdiği yeni fırsatlarla bugün bir daha, yeniden Müslümanların aleyhine bölünme riskiyle yüz yüze.

Bu bölünmenin arka planda kalmasının asıl nedenlerinden biri; medyada her gün binlerce haberle algılarımızı yöneten "İsrail-Hamas Savaşı" 7 Ekim'den günümüze kadar süren İsrail'in Gazze bölgesini tam kontrole alma girişimi ve bunun yansımaları olmuştur. Bu çatışma sürerken arka planda üç din açısından da önemli olan Kudüs'ün toprak paylaşımı yeniden tasarlanmaktadır.

7 Ekim saldırılarının yarattığı algılar ve gerçekler

7 Ekim'de tarihi Yom Kippur savaşının yıl dönümünde Hamas'ın İsrail'in içlerine doğru başlattığı operasyonlar tarihi süreç ve algılama açısından çok farklı sonuçlara neden oldu. Bu süre zarfında, özellikle ilk iki haftalık dönemde Hamas'ın Gazze'nin sınırlarının dışına çıkabilmesi ve bunu kısa süre olsa da sürdürmeyi başarması yerli halk için bir umut simgesine dönüştü. Bu umut zamanında Filistin bayrağının yasaklanması sonrası harekatın Karpuz'u bayrak yerine simgeleştirmesi kadar önemlidir.

Bu kısa sürelik başarı sarhoşluğu, İsrail'in ABD ile yaşadığı fikir ayrılıkları gibi nedenler sürecin sonraki seyrini Hamas aleyhine değiştirdi. Bu değişimin ana nedeni; ABD ile İsrail'in bölge politikasında Hamas'a bakış açılarının farklı olması ve bu savaşın seyrinin nasıl değişmesiyle ilgiliydi. ABD için savaş daha kısıtlı, gerilimin kontrollü ilerlemesi ise öncelikli hedefti. İsrail ise savaşı topyekûn saldırılarla ve mütekabiliyet beklemeden bitirmek istemekteydi. Bu değişim Hamas'ın kendi düşündüğünden de hızlı ama bir o kadar da uzun

sürdü. Burada asıl dikkat çeken olay, İsrail siyasi elitlerinin ilk dönemde kararsızlık göstermesinden ziyade, planlanan hedeflerin büyük bir kısmına ulaşa bilmeyi başarmalarıdır. Bu başarı binlerce sivilin kanı pahasına olsa da stratejik olarak hedeflerine varabildi.

Bu hedeflere: **Kuzey Gazze'nin işgali ve silahsızlanması; Güney Gazze'nin işgali ve silahsızlanması, yerli halkın zorunlu göçe tabi tutulması** aittir. Her hedefin kendi içinde de nedenleri mevcuttur. İlk hedefe varmanın verdiği rahatlık İsrail'in liman şehirlerinin güvenliğini ve olası Lübnan Hizbullah'ı ile savaşta, bölgenin "sandviç" olma durumundan kurtulmasını sağlamaktı. Fakat ikinci hedefin asıl amacı ise Güney bölgede toplanan kesimlerin daha hızla göç ettirilmesi ve Mısır'a Refah sınır kapısını göçmenler için açma baskısı uygulamaktı. Son hedef ise bu göçün olacağı zaman evlerini terk etmek zorunda kalanların yerine yeni bir Yahudi yerleşimci göçü başlatmaktır.

İsrail için 7 Ekim alibisi ve Kudüs

İsrail tarafından bu saldırıların her ne kadar beklenmedik olduğu itiraf edilse de bir diğer perspektiften bakınca bu saldırıların aslında başka bir olay için alibi yaratma potansiyeli de gözükmektedir. Burada bahsedilen olay: Tarihi Kudüs mahallelerinin statüsünün bir yolla delinme planıdır. İsrail tarafı, Kudüs'ün Ermeni nüfusunun yaşadığı alanın %25'lik kısmında statüko değişimine çalışmaktadır. Bu plan zamanlama bakımından 2021'de başlamış olsa da 2023 yılından işler ciddiye binmiştir. Olayların vukuu bulduğu yer Filistin devleti için de en önemli nokta sayılan Doğu Kudüs'tür. Burada Ermeni yerleşimcilere mahsus alanda otel yapılmak için Avusturyalı iş adamının sahip olduğu Xana Şirketi tarafından Patrikhaneye rüşvet verilerek resmi işlemle toprak el değiştirmiştir.

> *Bu bölgenin el değiştirme amacı; İsrail için Kudüs'te bulunan Ağlama Duvarı ile Yahudi mahallesi arasında bölünmüşlük durumunu ortadan kaldırmaktır. Bu*

> *bölünmüşlüğü bir şekilde hukuki çerçeve altına alarak statükoyu bozma planları 2021'de başlatılmıştır. Bu planın gerçekleşmesi son dönemler dünya liderleri tarafından da sıkça vurgulanan baş kenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulması gerektiği düşüncesinin önünü sahada alma mantığı taşımaktadır.*

Planın 2021'de başlatılıp sürecin hızının çok düşürülerek 7 Ekim olayları zamanı patlak vermesi aslında bu olayların habersiz, beklenmedik biçimde olduğunu bir daha sorgulamamıza neden olmalıdır. 7 Ekim, Gazze savaşına bakarak onun alibisi (olay yaşanırken fiilen başka mekânda bulunma durumu, mazeret) olan Kudüs'ün yeniden bölünmesi durumunu gözden kaçırıyor olabiliriz. Bu da İsrail saldırılarının hazırlıksız değil, bilakis birkaç senelik planın bir sonucu olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu düşünceye istinaden son dönemlerde Lübnan Hizbullah'ının da Litani Nehri'nin güneyinden çekilmesi için başlatılan küçük saldırılar da bu planın parçasıdır.

Büyük Plan'ın geleceği

Başlatılmış olan bu planda tüm Levant bölgesinin sınırları, mozaiği, demografik yapısı değiştirilmeye çalışılmaktadır. Şu resme bakarken sadece Hamas-İsrail savaşını görmek, Lübnan Hizbullah'ını, Yemen Ensarullah'ını dışarıda tutmak Kudüs'ün yeniden bölünmesine dair dinamikleri de kaçırmamıza neden olmaktadır. Bu planın geleceği bölgesel dengelere bağımlı olduğu kadar küresel güç geçişlerine de bağımlıdır.

> *Küresel rekabette, Orta Doğu bölgesinde ABD'nin çekilmesi ve dikkatini Asya'ya yöneltmek istemesi, bölgede ABD için stratejik öneme sahip İsrail'in de elinin en iyi şekilde oyunda bırakılmasını şartlandırmaktadır. Bu en iyi şekil de kabaca:* ***Lübnan'ın Güneyinde Hizbullah'ın olmayışı; Gazze'de Hamas'ın çökertilmesi, Suriye'de devlet yapısının tamamen ortadan kalkması ile***

> ***Golan'a hak iddialarının sonlanması, Mısır'ın Sina'da ordu barındırmaması*** *olacaktır.*

Bu planın gerçekleşmesi için en önemli sac ayağı ise Doğu Kudüs bölgesinin fiili durumunun değiştirilmesi ve zamanla bu fiili durumun uluslararası toplum tarafından da kabul edilebilir hale gelmesidir. 7 Ekim saldırılarından günümüze İsrail'in kendi hedeflerine ulaşma hızının bir az uzun sürmesi ve hepsine kusursuz biçimde varamamasının asıl nedeni **uluslararası toplumdur**. Bu toplum, ABD hegemonyasına karşı, Batı'nın kendisi tarafından inşa edilen değer dağıtım sistemleri vasıtasıyla İsrail'e hukuki zorluklar çıkarmayı başarmışlardır.

Bu zorluklar, Orta Doğu bölgesinin, onun bir parçası olan Levant'ta da değişimin tamamen **Büyük Plan'a** uygun gitmediğini, kamuoyunun buna karşı zamanla bir araya geldiğini göstermektedir. Bu yeni yapıda belirleyici öğe, ticari yolların güvenliğinin garanti altına alınması ile olacaktır. Yukarıda bahsi geçen bölgeler de İsrail kontrolünde olurken dünya ticareti için durum daha güvenli hal alacaksa o zaman büyük güç değişimi İsrail'i daha da güçlendirecektir. Eğer bu bölünme büyük güçler arasında anlaşılmazlıklara neden olacaksa o zaman İsrail de bu sınavdan zayıflayarak çıkacaktır. Burada esas belirleyici **yeni uluslararası toplumun kararları** olacaktır.

Mənbə: Fokus+